

A jelenkori helyi háborúk hadtápbiztosításának sajátos tapasztalatai

(Egy vizsgálódás eredményeiből)

Csabai György őrnagy

Napjainkig az emberiség öt és fél évezredes történetében több mint 15 000 háború zajlott le és azok közel három és fél milliárd ember pusztulását, valamint kb. 5000 trillió dollár anyagi kárt okoztak.

Az 1944-45-ös esztendők óta a különböző irodalmi források eltérően értékelik és határozzák meg a helyi háborúk számát. Egyesek szerint 60, mások szerint 120 vagy 150, illetve 225 helyi háborúra, katonai konfliktusra került sor.

Mielőtt a helyi háborúk hadtápbiztosításával kapcsolatos tapasztalatokra rátérnénk, végezzük el a korunkban lehetséges háborúk osztályozását, benne elhelyezve a helyi háborúkat is.

1. *A helyi háborúk helye a korunk lehetséges háborúinak osztályozásában, fajtáiban, és a fogalmának meghatározása.*

A háborúról és a hadseregről szóló marxista-leninista tanítás az az elmélet, amely választ ad a világtörténelem, mindenekelőtt korunk háborújának keletkezésével, lefolyásával és kimenetelével összefüggő problémákra. A marxizmus-leninizmus a háborút, akárcsak a hadsereget társadalmi jelenségként vizsgálja, feltárja más feltételektől való függését, és tisztázza szerepét a társadalom életében.

A háború – mint történelmi kategória – lényegét és tartalmát az képezi, hogy az a társadalmi osztályok, nemzetek, államok vagy államcsoportok közötti politikai harc legélesebb formája, melynek során a politika valamennyi eszköze egyidejűleg alkalmazásra kerül, alapvető kritériuma a fegyveres küzdelem, fő eszköze a fegyveres erők.

Korunk fő ellentmondása arra enged következtetni, hogy fennáll a különböző háborúk keletkezésének és folytatásának a lehetősége, így ezek a háborúk *a jól ismert lenini módszer segítségével osztályozhatók:*

1. céljaik és társadalmi jellegük szerint;
2. az alapvető ellentmondás típusa és a háborúban részt vevő társadalmi erők összetétele szerint;
3. méreteik szerint: - helyi háború,
- világháború;
4. és az alkalmazott pusztítóeszközök szerint. Jelen esetben az 1., a 2. és a 4. pontban foglalt részletezésétől eltekintünk.

Az alábbi helyi háborúkat és katonai konfliktusokat különböztetjük meg a társadalmi, politikai és haditechnikai ismérvek alapján:¹

1. Helyi háborúk és katonai konfliktusok, amelyeket egyes kapitalista államok robbantottak ki egyes szocialista államok ellen.

2. Kapitalista államok helyi háborúi és katonai konfliktusai a függetlenségükért küzdő, vagy azt védelmező népek (országok) ellen.

3. Egyes tőkés államok, vagy tőkésállamok csoportjai közötti helyi háborúk, katonai konfliktusok.

4. A helyi háborúk sorába tartoznak – amennyiben azok méretbeli ismérveiből indulunk ki – a polgárháborúk és belső fegyveres konfliktusok is.

Az Egyesült Államokban a jelenleg érvényben levő, ún. „reális elrettentés” katonai doktrína a háború négy fajtáját határozza meg:

1. Hadászati (általános) atomháború a két szemben álló szövetségi rendszer, a NATO és a Varsói Szerződés között;

2. A háborús szintér (földrész) méretű korlátozott atomháború Európában vagy más földrészen.

3. A háborús szintér (földrész) méretű hagyományos háború Európában, vagy más földrészen.

4. A hadszíntér méretű, vagy korlátozott körzetben vívott (helyi) hagyományos háború.

Ugyanakkor a NATO-ban elfogadott „rugalmas reagálás” katonai doktrína az Európában különböző jellegű és méretű katonai összetűzések kirobbanásának lehetőségével számol mind atomfegyver alkalmazásával, mind anélkül.

A helyi háború – tehát – olyan háború, amelyben viszonylag kevesen vesznek részt és amely korlátozott földrajzi körzetre terjed ki. A helyi háborúkban alkalmazandó erőket és eszközöket, a harctevékenységek formáit és módjait, a szemben álló felek (koalíciók) lehetőségei, a hadszíntér földrajzi sajátosságai és más tényezők határozzák meg. Ugyanakkor az új harci-technikai eszközöket is kipróbálják, vagyis e területeket nem másnak, mint gyakorlótérnek tekintik. A helyi háborúk esetleges kiszélesítése során fennáll annak világháborúba való átnövésének, átmenetének lehetősége is.

2. A koreai háború (1950-1953) hadtáptapasztalatai

Az agresszorok a koreai háborúban jelentős és világraszóló vereséget szenvedtek. Igaz Mac Arthur tábornok az atomfegyver bevetését szorgalmazta a győzelem érdekében, amelyet az USA vezetése a NATO-szövetségesek határozott tiltakozása miatt nem engedélyezett.

A győzelemhez nagymértékben az is hozzájárult, hogy a Szovjetunió rengeteg harci-technikát, anyagi eszközöket szállított Koreába, és segített a kínai önkéntes alakulatok gyors felszerelésében, ellátásában. A szocialista tábor országai pedig egészségügyi felszereléseket, gyógyszereket és élelmiszereket szállítottak a KNDK harcosai és lakossága részére. A győzelem után pedig támogatták a népgazdaság helyreállítását.

Igaz viszont az is, hogy 1950. májusában a koreai néphadsereg támadó hadműveletét a főparancsnokság a személyi állomány nagy vesztesége, kimerültsége és a *lőszer, üzemanyag és élelmiszer hiány* miatt leállította. Ez lényegében az anyagi biztosítás nem kellő alaposságú tervezésére és előkészítésére vezethető vissza, hiszen az anyagi eszközök közül a fenti három fogyasztása a legnagyobb mértékű.

Jelentős számú (1 040 708)³ bevetést hajtott végre az amerikai légierő a koreai háború során, óriási károkat okoztak bombázással a hátszágban: az erőművek, víztárolók gátjainak, a gyárak, a rizsföldek, a nagyvárosok és a közlekedési csomópontok ellen. Havonta 28 000 tonna bombát használtak fel (míg a második világháború során „csak” 17 500 tonnát dobtak le), többek között a „Strangle” („Lefogás, elfojtás”) hadműveletben is.

Az országúti közlekedés (közúti biztosítás) érdekében 12 ezredet szerveztek meg, amelyek 3-3 zászlóaljából álltak és zászlóaljanként 500 főt tettek ki, és mindegyik egy-egy útszakaszért volt felelős.

A vasúti közlekedést három vasúti dandár tartotta fenn (9000-9000 fővel). A vasúti dandárok-ból 300 fős önálló csoportokat hoztak létre és valamennyi anyaggal ellátták a helyreállítás folyama-tossága érdekében. Így a bombázások után a rombolt vasútszakaszt gyorsan használhatóvá tették, helyreállították.

Az anyagi eszközök utanszállítása az arcvonalra, a sérültek hátraszállítása rendszerint éjszaka, sötétben folyt. A vasúti szerelvényeket, a gépkocsioszlopokat nappal alagutakba, barlangokba és fedezékbe irányították. Általában az oszlopok az első éjszaka a fedezékig, második éjszaka pedig az arcvonalig szállították az anyagi eszközöket, a harmadik éjszaka pedig visszatértek. Ezáltal csökkent az ellenséges légi-erő tevékenységének hatása a funkcionáló hadtápbiztosítási rendszerre. Ezek a módszerek lényegében a hadtápbiztosítási rendszer rugalmasságát biztosították, a helyszíni lehetőségeknek a függvényében. A közutakon és a vasútvonalakon jól szervezett figyelő- és jelzőrendszer megakadályozta a dél-koreaiak, vagy az amerikaiak rajtaütését az azokon szállítást végrehajtó szerelvényekre és gépkocsioszlopokra. A légvédelem jelentős része oltalmazta a vasúti és közúti irányokat, fontos csomópontokat. Például légvédelmi tűzcsapdákat állítottak és színlelt közlekedési torlódásokkal csalogatták be és semmisítették meg az ellenséges repülőgépeket.

A folyókon való átkelés (átszállítás) meggyorsítása érdekében pontonhidakat, víz alatti hida-kat és az ellenséges pilóták megtévesztésére színlelt hidakat építettek. Nagy gondot fordítottak a hadtápok álcázására is.

Egyébként a néphadsereg után- és hátraszállítási útvonalai ellen indított terrorbombázások mellett az amerikaiak haditengerészeti blokádot hoztak létre azzal a céllal, hogy a KNDK-t tengeri zár alá vegyék, valamint akadályozzák a halászatot, mert a hal a koreaiak egyik fő élelmiszere a rizs után. Ezt a feladatot is az ellenséges haditengerészet igyekezett végrehajtani, de sem a lakosság ki-éheztetése, sem a blokkírozás nem valósult meg, mert megtört a szilárd ellenálláson. A fentiekből is kitűnik, hogy a KNDK néphadseregének valamennyi harcoló fegyverneme hadtápbiztosítási feladatainak elvégzése mellett nagy feladat volt az ún. hátszártszabbeli csapatok ellátása, illetve az ott tevékenykedő hadtápcapatok és intézetek szervezett tevékenysége és a hátszártszabbeli közlekedési, ellátási és egészségügyi biztosítási rendszerek összehangolt, eredményes működése.

Az amerikai csapatok ellátásában a tengeri szállítás az anyagi eszközök utanszállításának 85%-át, a légi szállítás pedig a fennmaradt 15%-ot tette ki. A tengeri szállítás gyorsítása érdekében speciális szállító gyorshajókat alkalmaztak, amelyeknek a gyorscsoportokat kellett ellátniuk. Kísérletek folytattak az ún. „ellátó” tengeralattjárók létrehozására is.

Egy amerikai katonára egy napra 153 kg. különféle anyagi eszköz felhasználása esett.

Az ellenséges csapatok hadtápbiztosítását megnehezítette az a tény is, hogy úgynevezett ENSZ-csapatok 90%-át az amerikai, a 10%-át pedig az angol, ausztrál, belga, dél-afrikai, etiópiai, francia, Fülöp-szigeteki, görög, holland, kanadai, kolumbiai, luxemburgi, thaiföldi, török, új-zélandi magasabbységek, egységek és alegységek tették ki. Így előfordult, hogy több mint 1 millió embert, 1000 harcocsit, 1600 repülőgépet és kb. 200 hadihajót kellett ellátni.

3. A vietnami háború (1964-1975) hadtáptaszalatai

A vietnami háború méreteit tekintve a második világháború óta eltelt időszak egyik legna-gyobb, de lokális fegyveres összecsapása volt és az amerikaiak csúfos megfutamodásával, a dél-vietnami rezsim bukásával, Vietnam egyesítésével, Kambodzsa és Laosz függetlenségének kivívásával végződött.

1964. augusztus 2-án az USA tengeri összecsapást provokált a Tonkini öbölben, 5-én pedig már megkezdte VDK, Laosz és Kambodzsa bombázását. Tömeges légi-csapásokat mértek VDK objektumain kívül a DNFF különböző objektumaira, valamint VDK-ot Dél-Vietnammal össze-

kötő útvonalakra, amelyek a felszabadított laoszi körzeteken át haladtak. Az agresszió eszkalációja, a vietnamiizálás, sőt a főparancsnok cseréje (Abrams tábornok váltotta fel Westmoreland tábornokot) sem hozott eredményt.

Az időjárás hatásait is jól vették figyelembe északon és délen egyaránt. Az átlagos téli középhőmérséklet +12 °Celsius, januárban pedig csak +7°. Ugyanakkor nyáron a középhőmérséklet +35 °Celsius, ami azt jelenti, hogy májusban 42-45°-ot is mérnek. Az átlagos évi csapadék 2040 mm. Az évszakok másképpen változnak, mint nálunk. Az aratás időpontja egy termés esetén (évenként) május, két termés esetén május és október, három termés esetén pedig május, október és január hónapok. Érdekeség, hogy Vietnamban több mint 300 fajta rizst termelnek, és a „rizs=élet” tartja a vietnami közmondás. A harcolók természetben kapták az ellátási anyagokat, míg a lakosság ellátására egyes áruféleségeket csak jegyre biztosítottak, másokat dongéért lehetett vásárolni.

A saját eszközökön kívül felbecsülhetetlen testvéri segítséget nyújtott a Szovjetunió, a KDK és a többi szocialista ország. A világ haladó közvéleménye is támogatta a vietnami nép harcát, az erkölcsi támogatás mellett gyűjtés is folyt a vietnami nép harcoló hadserege részére. A háború súlyos sérülteinek egy részét a szocialista országok kórházaiban gyógykezeltek. A Szovjetunió katonai tanintézetei, így a leningrádi Hadtáp és Közlekedési Akadémián is tanultak a vietnami hadtáptisztek. Hazánkban először az Egyesített Tiszti Iskola légvédelmi szakán készítették fel a harcra vietnami tiszteket, később már más tanintézetekben is.

Az amerikai légierő 1965 áprilisában megkezdte a VDK hosszantartó bombázását. A bombázások 1965-ben főleg a közlekedési útvonalak, majd nyártól a szállítóeszközök, a vonatok, a hajók és a gépkocsik ellen irányultak. Támadásaik 47,35%-át ez tette ki, a katonai célok ellen, 22,45%-ot, gazdasági objektumok ellen 18,30%-ot és polgári berendezések, így az iskolák, kórházak, lakótelepek stb. ellen a légi csapások 11,90%-át hajtották végre. A repülők 20-30, vagy 40-60 repülőgéppel 3000-8000 méter magasságból hajtották végre légitámadásaikat.

A VDK közlekedési rendszerének megbénítása érdekében 1965-ben 55 000 repülőgép-bevetéssel 33 000 tonna bombát dobtak a VDK-ra. Ez gyakorlatilag háromszorosra annak, amit az USA légierő 1942-ben ledobott. A veszélyeztetett nagyvárosokból a lakosságot, mindenekelőtt a gyerekeket és az öregeket kitelepítették. Az üzemeket jól álcázott barlangokba vagy a föld alá telepítették át. A lakosság védelmére fedezékeket, betonhengereket, futóárkokat, lövészgödöröket ástak ki.

Az amerikai légierő 1966. június 29-én elkezdte a Hanoi és Haiphong körzetében levő olaj-, üzemanyag- és kenőanyagraktárak bombázását. Azokat 80%-ban megsemmisítették, de az ún. „olajhadművelet” az USA légierő 105 db repülőgépébe került. Azonban az üzemanyagok és a kenőanyagok szocialista országokból történő gyors pótlásával a vietnami hadsereg tevékenységét nem sikerült üzemanyaghiánnyal megakadályozni. A VDK vezetése röviden intézkedett az ipar széttelapítására, a mezőgazdasági termelés fokozására.

A terrorbombázások kiszélesítésével, így a gátak szétbombázásával, a földek elárasztásával, a hidak, a pályaudvarok, az acélművek, a szénkombinátorok, az erőművek és Hanoi lakótelepeinek támadásával sem törtek meg a vietnami népnek és katonáinak a harci erejét, elszántságát, sőt – szovjet segítség következtében – egyre erősebbé a VDK légvédelme a kapott MIG-21-es repülőgépekkel.

Az 1967-es esztendőben már 107 km hosszú új utat építettek. A hidak egy részét a víz alá süllyesztették, vagy nappalra szétszedték, vagy megrongálódásokat színleltek rajtuk.

Az USA Dél-Vietnamban alkalmazta a napalmot és az úgynevezett légimozgékonyaságú hadosztályt is. A repülők helyébe egyre inkább a helikopterek léptek.

Az 1968-as esztendő elején fordult elő a speciális helyzet, hogy az ország egyes részein kevés rizs termett. Az állam, ebben a helyzetben „kölcsönbe” rizst kért, amelyet később adott vissza. A szövetkezetek tagjai a nekik járó rizsből, megtakarítással 60-70 kg-ot „hiteleztek” az államnak. A

helyzet ellensúlyozására fokozták a tengerből kifogott halak mennyiségét és súlyát. Megjavították a megrongált hajókat és gyakrabban szálltak tengerre. Elsősorban éjszaka halásztak. A szövetségesek a tagjaiknak kertek adtak, így a „háztáji” növénytermesztés és az állattenyésztés is segítette az élelmszerellátás szűkmérvű, de folyamatos megvalósítását. Bár az amerikaiak előszeretettel alkalmaztak herbicideket a lombok és a növénytakaró elpusztítására az élelmszerforrások kimerítésére és az alcázás lehetetlenné tételére.

Az egészségügyi biztosítást a falvakban kettő vonalon szervezték meg – egészségügyi osztálgok alkalmazásával – a szövetségesek, illetve a falu vonalán. Ez azt jelentette, hogy a könnyebb sérüléseket a képzett elsősegélynyújtók látták el, ez volt az első vonal. A súlyosabb sebesülteket a második vonalban kezelték, ez pedig a falusi rendelő volt (faluban vagy az erdőben telepítve). Itt az orvosi segély nyújtása után döntöttek, hogy a rendelőintézetben tudják meggyógyítani, vagy a kórházba kell szállítani a sebesülteket és a betegeket. A sérültek többségét a lött, roncsolt, illetve zúzódasos sebek alkották de nagy számú volt a vegyi anyagoktól való mérgezettség és a reumatikus megbetegedések száma is. A gyógyszerek időleges pótlása érdekében gyógynövényeket alkalmaztak, s ezáltal a gyógyserellátás gondjai lényegesen enyhültek.

A vietnamban harcoló amerikaiak hadtápbiztosítása érdekében Saigóban hadtápparancsnokságot szerveztek és telepítettek. Az 1. hadtápparancsnokság alárendeltségébe közel 60 000 fő tartozott. Havonta, például 1967-ben 750 000 tonna anyagi eszközt szállítottak, de a szállítmányok irányítására és összeállítására számítóközpontot alkalmaztak, amely közel 200 000 féle cikk adatait dolgozta fel.

Az anyagi eszközök Egyesült Államokból Vietnamba történő szállításra a katonai szállítás mellett a polgári légi szállítás és a kereskedelmi tengerészet egy részét mozgósították és igénybe vették. Azonban a dél-vietnami kikötők alacsony kirakó kapacitása miatt a hajók kirakása 10-40 napot vett igénybe. A csapatok 2/3-át, az anyagi eszközök kb 98%-át tengeri úton szállították. Ugyanakkor a DNFF csapatai megsemmisítették az amerikai raktárakat, repülőtereket, így azok egyre jelentősebb számú erőket voltak kénytelenek a hadtápjuk őrzésére és védelmére fordítani.

A vietnami háborúban egy amerikai katonára egy napra 133-150 kg, a légimozgékonyságú hadosztály katonájára pedig 166 kg különféle anyagi eszköz jutott. Ez egy főre egy hónapra négy-öt tonna anyagot jelent. Összevetve az első világháborúval, ahol egy katonára naponta 6 kg, a második világháborúban 20 kg jutott, a helyi háborúkban pedig eléri a 90 kg-ot, akkor azt látjuk, hogy a vietnami háborúban ez már 147-166%, illetve 184% emelkedést jelentett, és ez a növekedés nem csekélység. Ugyanakkor az anyagi szükséglet 70%-át az üzem- és kenőanyagok tették ki, míg Koreában csak 65%-ot. Mindez elsősorban a légi erő tömeges és nagy számú bevetésével és a szárazföldi csapatok teljes gépesítettségével indokolható.

A vietnami háborúra az USA 146 milliárd dollárt költött. A háború nem igényelte az USA gazdaságának átállítását a háborús termelésre, de a VDK vonatkozásában igen.

Ebben a háborúban 300 000 amerikai katona sebesült meg és 56 000 veszítette életét. A fenti adatokat ha összehasonlítjuk az öt arab-izraeli háború veszteségeivel, akkor láthatjuk, hogy az USA vietnami vesztesége jóval meghaladja az arab országok és Izrael veszteségeit, még ha egybevonjuk őket, akkor is. A további elemzés, összehasonlítás és áttekintés érdekében: lásd az 1. sz. mellékletet (az összehasonlító kimutatást az arab-izraeli háború veszteségeiről).

Az egészségügyi biztosítás érdekében alkalmazták a 44. egészségügyi dandárt. *Ez a dandár 17 stacionárius kórházból áll. Úgy mint:*

- 5 sebészeti,
- 3 tábori és
- 1 malária elleni kórházból.

Ágykapacitása eléri a 3000-et. A 44. egészségügyi dandárt megerősítették egy helikopterszázaddal, mely 3500 fordulót hajtott végre a sebesültek kiürítésére, harci helikopterek kíséretében.

Ezáltal a sérültek 20-20 perc múlva (a sérülés kezdetétől) szakorvosi segélyben és kórházi ellátásban részesültek. Ennek következtében a halálozási arányszám 1%-ra csökkent, míg az a második világháborúban elérte a 4,5%-ot. (1965 és 1969 között így megmentették 40 470 sérült életét). A sérültek hátraszállítására a VH-15 és a CN-47A típusú helikoptereket alkalmazták.

4. Az angolai háború (1961-1976) hadtáptapasztalatai

Az afrikai portugál gyarmaton az Angolai Népi Felszabadító Mozgalom (MPLA)⁵ tűzte ki célul a gyarmati viszonyok felszámolását, a szabadság és valamennyi etnikai csoport egyenjogúságának kivívását.

A fegyveres küzdelmet az MPLA VB-a keretében működő Katonai-Politikai Bizottság irányította, így természetesen a partizánok hadtápbiztosítását is.

A Katonai-Politikai Bizottság közvetlen alárendeltségébe tartoztak a körzetparancsnokságok (négy volt), amelyek állományába több területi övezet tartozott, övezetenként 700-1000 fő partizánnal. Mindegyik övezet önálló anyagi bázissal rendelkezett, melynek feladatát területen működő szekciók (31 fősek voltak) ellátása képezte. A szekciók 10 fős partizánosztagokból álltak: Az anyagi eszközöket, elsősorban élelmiszert és a lőszeret külön e célra létrehozott 50 fős teherhordó csoportok szállították el a partizánosztagokhoz -, alkalmanként 2500 kg-ot úgy, hogy egy fő 50 kg anyagi eszközt vitt.

Az angolai polgárháborúba a dél-afrikai, a zairei, a dél-rhodéziai csapatok is részt vettek. A fentiekén túl az USA-ból és Nyugat-Európából is sok zsoldos érkezett az FNLA (25 000 fő) és UNITA (20 000 fő) osztagok segítségére. Jól összehangolt támadással, több irányból kb. 20-30 kilométerre megközelítették Luandát.

Ebben a kritikus helyzetben az angolai kormány a Szovjetunió és a szocialista országok segítségét kérte. A szocialista országok azonnal harcokcsikat, repülőgépeket, lövegeket és a harchoz szükséges anyagi eszközöket szállítottak Angolába. E segítséggel párhuzamosan kubai önkéntesek is megérkeztek, hogy részt vegyenek az intervenció csapatok és szakadár bandák szétverésében. Így a partizánharcászat és reguláris csapatok harctevékenysége egy időben valósult meg, a helyzetnek megfelelő hadtápbiztosítási módszerek és eljárások alkalmazásával együtt.

x x
 x

A helyi háborúk osztályozása, az Ázsiai, az Afrikai földrészen lezajlott és a korábbiakban felvázolt helyi háborúk hadtáptapasztalatai és az azokat mintegy kiegészítő, összehasonlító kimutatás összeállítása, valamint az empiriák reprezentált bemutatása után az a feladat maradt, hogy a vizsgálódás alapján néhány következtetést vonjunk le. Tesszük mindezt anélkül, hogy túl-, vagy alábecsüljünk a már megismert és felbecsülhetetlen értékeket képező tapasztalatokat.

Ezek a tapasztalatok az alábbiak lehetnek:

1. A helyi háborúkkal kapcsolatosan a politikai, ideológiai, gazdasági stb. célok mellett a nyugatiak egyik fő célkitűzését Henry Kissinger már 1955-ben így fogalmazta meg: „korlátozott háborúk a legjobb eszköz arra, hogy ellenfeleink anyagi forrásait szakadatlanul megcsapoljuk anélkül, hogy mindkét oldalt kimerítenénk.”⁶ A nyugatiak nézete szerint a szocialista tábor által támogatott, az igazságos harcukat vívó népek internacionalista segítése „anyagi megcsapolásunkhoz” vezet, mindez kihathat a gazdaságra, az életszínvonalra és más fontos tényezőkre.

2. A helyi háborúk hadtáptapasztalatai azt húzzák alá, hogy bár vannak általánosítható tapasztalatok, például a szocialista országok minden oldalú támogatása, így hadtápeszközökkel és -anyagokkal is, – mégis a sajátos vonások karakterizálják korunk valamennyi helyi háborújában harcoló reguláris erők és a partizánok hadtápbiztosítását.

3. A helyi háborúkban, katonai konfliktusokban az intervenciók, gyarmatosítók, új gyarmatosítók, hábrezsimek, „megleckéztethetők” stb. jól felszerelt, teljesen gépesített szárazföldi csapatokkal vesznek részt. Ezért az ellenük folytatott harcban a hadszíntérhez és az ellenséghez, sajátosságaihoz, de elsősorban a saját csapatokhoz igazodó hadtápcsatokra, anyagi eszközökre van szükség. Hiszen például az is előfordult Vietnamban, hogy szovjet fegyverből kínai lőszerrel lőtte ellenségét a DNFF-harcos.

4. Az ellenséges katonai légerő tömeges alkalmazása a harcoló csapatok és ország fontos objektumai ellen (általában ezekben az esetekben elmosódik a hadműveleti terület – harcmező – és hátország közötti különbség) megköveteli a honi légvédelmi csapatok fegyvernemi, szakcsapatái és a csapatlégvédelem csapatai folyamatos és minden oldalú hadtápbiztosítását és az adott ország vagy országrész anyagi, vasúti, közúti, egészségügyi stb. kapacitásainak, lehetőségeinek azonnali, de tervszerű felhasználását, azok folyamatos ellátása érdekében. De ez fordítva is igaz, vagyis az összes hadtápcsapat felhasználható az országot, lakosságot ért csapások gyors felszámolására.

5. Az anyagi biztosítással kapcsolatos számítások azt bizonyítják, hogy növekvőben van az egy főre és egy napra jutó és felhasznált anyagmennyiség. Mindez a harcoló és a hadtápcsatatok (ellátó) arányának további változásához vezethet és ez nem más, mint objektív tényszerűség, nem számolva jelen esetben a többi „causa deficienseket”.

6. Az egészségügyi biztosításra többek között az is jellemző, hogy az új harci-technikai eszközök új típusú, nagyobb hatású és másfajta lőszerrel is kerülnek ellátásra. Ezért az általuk okozott sérülések más jellegűek és több fajta károsodást, rombolást, égést stb. idézhetnek elő az emberi szervezetben.⁷

7. A helyi háborúkban a haderőnemek, fegyvernemek vagy partizánosztagok érdekében létrehozott és működő hadtápbiztosítási rendszer élet-, működő- és teljesítőképességének fenntartása és a helyreállításának a feladataira tervszerűen szükséges felkészülni, mégpedig a hadtáperők és eszközök időbeni széttelepítésével, a népgazdasághoz és a közlekedési rendszerhez igazodó ellátási decentrumok létrehozásával, amely képes a külföldről érkező harcitechnika és összes anyagi eszköz azonnali továbbítására, a hadtáperőkifejtés fokozására és szükség esetén más irányba történő áthelyezésére.

8. A helyi háborúk hadtáptapasztalatainak feldolgozása napjainkban rendkívül nehézkesé vált. Azért, mert az azokban részt vevő országok többsége, de a hazai és a más külföldi katonai folyóiratok majdnem teljes mértékben megelégszenek a helyi háborúk politikai okainak, a harcselekmények lefolyásának és az alkalmazásra kerülő harci-technikai eszközöknek a bemutatásával. Általában a minden oldalú biztosítás területeiről, így a harcbitosításból csak a rádióelektronikai harc tapasztalatait elemzik. Például a tábornokaink és tisztjeink körében népszerű egyik katonai folyóiratunk a „Falkland szigeti háború, az iraki-iráni háború és az Izrael libanoni agressziójával” foglalkozó cikke egyszer megemlíti, hogy „Az ellátási rendszer akadozott”. Másodszor pedig az összefoglalóban azt írja: „Mind a három fegyveres konfliktusban – hol rövidebb, hol hosszabb időre – zavarok keletkeztek az ellátásban. A lőszer és üzemanyaghiány néhány esetben kritikus helyzetet teremtett”. Mindcz egy tizenégy és fél oldalas tanulmányban mindössze – a kettő idézet egybevonva – három sort tett ki. Ezek a torzulások elősegíthetik a parancsnoki állományban a minden oldalú biztosítás, – így a hadtápbiztosítás – szerepének, jelentőségének defigurálását, valamint megnehezítik a helyi háborúk szakmai tapasztalatainak feldolgozását és széles körű megismertetését.

9. Az USA ún. létfontosságú érdekeinek megvédelmezésére létrehozta az RDF⁸-et, amely alkalmazható a világ bármely térségében. A hadtápbiztosítás érdekében az Indiai Óceánon 12 előretolt raktárhajón két hétre elegendő lőszer, üzemanyagot, élelmiszert és ivóvizet tárolnak. Az USA katonai vezetése e tekintetben jelenleg a hadászati szállító kapacitás megteremtésén (RDF főerőinek egyidejű szállításán) dolgozik.

10. A függetlenségért, az idegen befolyás megszüntetéséért az elnyomott és kizsákmányolt népek a különböző földrészekén folytatják vagy újakezdenek harcukat a nemzeti függetlenség kivívásáért. Ezért az általuk viselt fegyveres küzdelem tapasztalatainak feltárása, összegzése és a következtetések levonása a marxista-leninista hadtudomány ma is és a jövőben is egyik fontos és aktuális feladatát képezi.

1. számú melléklet

Összehasonlító táblázat
az arab-izraeli háborúk veszteségeiről

Fsz.	A háborúk és a harcoló felek megnevezése	Halott	Sebesült	Hadifogoly és eltűnt	Összesen fő	%
1.	<i>Első arab-izraeli háború (1948-1949):</i>					
	Izrael	6 000	15 000	-	21 000	24
	Arab országok	15 000	25 000	-	40 000	43
	Összesen:	21 000	40 000		61 000	(-9)
2.	<i>Második arab-izraeli háború (1956):</i>					
	Egyiptom	1 650	4 900	6 185	12 735	25
	Izrael	189	899	4	1 092	2,5
	Anglia	16	96	-	112	-
	Franciaország	10	33	-	43	-
	Összesen:	1 865	5 928	6 189	13 982	-
3.	<i>Harmadik arab-izraeli háború (1967)</i>					
	Izrael	983	4 517	15	5 515	-
	Egyiptom	3 000	5 000	4 980	12 980	-
	Jordánia	696	421	2 000	3 117	-
	Szíria	600	700	570	1 870	-
	Összesen:	4 279	11 638	7 565		
4.	<i>Negyedik arab-izraeli háború (1973)</i>					
	Izrael	2 838	8 800	508	12 146	4
	Szíria	3 100	6 000	500	9 600	7
	Jordánia	28	49	-	77	7
	Irak	218	600	20	838	7
	Egyéb arab országok	100	300	-	400	7
	Egyiptom	5 000	12 000	8 031	25 031	7
	Összesen:	11 284	27 749	9 059	48 092	-
5.	<i>Ötödik arab-izraeli háború (1982):</i>					
	Izrael	368	2 383	-	2 751	-
	Palesztin	1 500	1 500	6 000	9 000	-
	Összesen:	1 868	3 883	6 000	11 751	-
6.	<i>Mindösszesen:</i>	40 296	89 198	28 813	158 307	-

Jegyzetek:

1. Helyi háborúk. Szerkesztette: I. J. Savrov hadseregtábornok; Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1982. 35. old.
2. Szemelvények a Szovjet Katonai Enciklopédia kötetéből, III. rész, 96. old. MNVK Tudományos Osztály, MNVK Szabályzatszerkesztő és Koordinációs Osztály, Zrínyi Katonai Kiadó, 1981.
3. Olaf Groehler: A koreai háború 1951-1953. Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1981. 145. old.
4. Lásd: Csabai György százados: Az amerikai légi mozgékonyaságú hadosztály hadtápbiztosításának néhány sajátosságáról című tanulmányát. Hadtápbiztosítás, 1981. 2. szám.
5. Az MPLA-val szemben az USA és más nyugati országok az FNLA-t (Angolai Nemzeti Felszabadítás Frontot) és az UNITA-t (Angola Teljes Felszabadításának Nemzeti Egységét) támogatta. Az FNLA- és az UNITA-osztagok kiképzését a kínai tanácsadók is segítették.
6. Kende István: Napjaink százhusz háborúja. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979.
7. Lásd a napalm, a herbicid, a golyós bombák, a kazettás bombák és mások alkalmazását a helyi háborúk során.
8. RDF=Rapid Deployment Force=gyorsan felvonultatható haderő; különleges rendeltetésű expedíciós sereg; gyorsreagálású erő.
9. A veszteség százaléka valamennyi, vagy valamelyik szükséges adat hiánya miatt nem számítható ki.